

Автор публикации: Ахметзянова Эльвира Ильшатовна,

учитель МБОУ "СОШ №8"

г. Лениногорск, Республика Татарстан

Название работы: "Конспект урока"

Тема: "Татарская народная сказка "Кто что любит?"

Тема: Татар халык әкиятә "Кем нәрсә ярата" тексты өстендә эш.

(Знче сыйныф, рус төркеме өчен)

Максат: 1."Кем нәрсә ярата?" әкиятенәң эчтәлеген аңлау өчен шартлар тудыру.

2.Сорауларга җавап бирү, нәтиҗә ясый белү кебек фикерләү сәләтләрен үстерү.

3.Хайваннарга, кешеләргә карата уңай мөнәсәбәт тудыру.

Универсаль уку гамәлләре формалаштыру.

Регулятив: эшчәнлекне планлаштыра, үз алдыңа максат куя белү, нәтиҗә ясау.

Танып-белү: дәрестә ориентлаша белү, төрле биремнәр үтәү, проблема кую һәм аны чишү.

Шәхси: кыенлыклардан чыгу юлларын эзләү; үз мөмкинлекләреңне бәяләү.

Көтелгән нәтиҗәләр:

предмет- яңа лексиканы актуальләштерү; сөйләм телен, фикерләү сәләтен үстерү; бер-береңә игътибарлылык, дуслык хисләре тәрбияләү.

метапредмет - өйрәнелгән төзелмәләргә аралашуда куллану .

шәхескә кагылышлы- укучыларның үз эшчәнлеген оештыра белүе.

Дәрес тибы. Беләм һәм күнекмәләргә үзләштерү.

Эш формалары. Фронталь, индивидуаль, төркемнәрдә эшләү.

Дәрес планы.

I.Оештыру:

1) исәнләшү, хәл сорау;

2) уңай психологик халәт тудыру.

II.Актуальләштерү:

1) рәсемнәргә сүзләр белән тоташтыру

<https://learningapps.org/watch?v=pyd32z3bt22>

2) дәрестә теманы ачыклау; (пазл ярдәмендә картина җыю)

3) максатны билгеләү.

III. Текст алды эше.

1.Картинага карап, текстта буласы вакыйганы фаразлау.

2. Сүзлек белән эш.

IV. Текст белән эш.

1. Эчтән бер кат укып чыгу.

2. Текстта төшеп калган сүзләргә кую.

V. Текст арты эше.

1. Текст эчтәлегенә буенча сорауларга җавап бирү. ("Юка" һәм "калын" сораулар алымы.)

2. Төркемнәрдә эш.

VI. Рефлексия.

VII. Йомгаклау.

1. Сорауларга җавап.

2. Укучыларның жавапларын баяләү.

Дәрес барышы

I. Оештыру:

1. -Исэнмесез, укучылар?! Хәерле көн!

-.....

-Хәлләрегез ничек?

-.....

-Рәхмәт, минем дә хәлләрем әйбәт.

Бүгенге көн уңышлар, өметләр, бәхетле минутлар алып килсен!

-Укучылар, минем бүгенге дәресезбегә шушы шигырь юлларын девиз итеп аласым килә.

Дәрес девизы:

*Матур үтсен көнебез!
Көләч булсын йөзебез!
Дәрес, матур утырыйк,
Тырышып җавап бирик!!!*

Мин бүгенге дәрестә сез актив, тырыш һәм тулы җаваплар бирерсез дип ышанып калам.

II.1.-Укучылар, әйтегез әле, сез нинди тәмле әйберләр ашарга яратасыз? Мин бәләш яратам. Ә син нәрсә яратасың?

- Ә хәзер экранга күз салыйк. Монда сез нәрсәләр күрәсез?

-... (Хайваннар һәм алар ашый торган ризыклар)

- Әйдәгез әле, хайваннарны үзләре яраткан ризыклары белән тоташтырыйк.

<https://learningapps.org/watch?v=pyd32z3bt22>

- Димәк, без нәрсә эшләдек?
- ... (Хайваннарны азыклар белән тоташтырдык)

III. Текст алды эше. “Пазл жыю”

1. – Ә сезнең бүгенге дәреснең темасын беләсегез киләме? Моңың өчен сезнең һәрберегездә картина кисәкләре ята, аларны алып, бер-берегез янына килеп пазлларны тоташтырырга кирәк.
-Картинада нәрсәләр күрәсез?
... (эт, этәч, кәжә, песи)
- Сез ничек уйлыйсыз, ә алар нәрсә ашарга ярата икән? Моңы без бүгенге өйрәнәчәк тексттан белербез.

2. - Текстны укый башлаганчы, безгә яңа сүзләр белән танышырга кирәк. (Слайдлар ярдәмендә рәсемнәр аша сүзләрнең тәржемәсен таптыру)

Бәхәсләшәләр - спорят

тәмлерәк - вкуснее

сыек - жидкое

ярма бөртекләре - зёрнышки крупы

солы орлыгы - зерно овёса

сөяк- кость

ашасаң- если съешь.

(Соңыннан хор белән кабатлау)

IV. Текст белән эш.

1. Эчтән бер кат укып чыгу.

Кем нәрсә ярата.

(татар халык әкияте)

Бер йортта _____ белән _____, _____ белән _____ яшәгәннәр. Кич белән алар бергә сөйләшәләр икән. Сөйләшәләр дә бәхәсләшәп китәләр икән:

Кем нәрсә ярата? Нәрсә тәмлерәк? – диләр икән.

– Иң тәмлесе – сөт, – ди, _____. – Сөттән соң бер тычкан ашасаң, бигрәк тәмле була.

– Сөт нәрсә, ул бик сыек. Ә менә ярма бөртекләре, солы орлыгы – менә тәмле, – ди, _____.

– Юк, юк, – ди _____. – Орлык белән генә туеп булмый. Менә сөяк тәмле була.

– Нәрсә сөйлисез син, – дип каршы килә _____. – Менә кәбестә-ә булса икән. Иң тәмле азык – кәбестә-ә-ә, – ди, ул.

Алар бәхәсләшәләр, бәхәсләшәләр – һаман бәхәсләшәләр ди.

2. Текстта төшеп калган сүзләрне кую.

Текстны реставрацияләү. “Төшеп калган сүзләр белән текст”

- Укучылар, текстта нәрсәләр төшеп калган?

- Сүзләр.

- Әйе, нинди сүзләр төшеп калды икән?

-... (текст эчтәлегә буенча төшеп калган сүзләрне куялар)

3. Ял итү. «Плюс или минус» үены

- Мин сезгә хәзер “Дөрөс” һәм “Дөрөс түгел” раслаулар әйтәм. Әгәр жөмлө дөрөс булса, кулларны өскә күтәрәп кул чабасыз, әгәр дөрөс булмаса, урында тыпырдыйсыз.

1. Керпе алма ярата (+).

2. Аю сөяк ярата(-).

3. Тиен чикләвек ярата(+).

4. Төлке гөмбә ярата(-).

5. Куян кишер ярата(+).

6. Бүре ит ярата(+).

7. Фил банан ярата(-).

V. Текст арты эше. “Тонкие” и “Толстые” сораулары”

1. “Юка” һәм “калын” сораулар алымы. Сорауларга җавап.

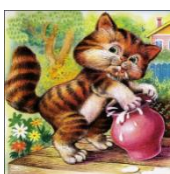
“Тонкие” вопросы	“Толстые” вопросы
Текстта төп геройлар кем?	Алар нәрсә турында бәхәсләшәләр?
Алар кайда яшиләр?	Кәжә нәрсә ди?
Кайчан алар сөйләшәләр?	Бу текст кайдан алынган дип уйлыйсыз? Ни өчен?
Песи нәрсә тәмле ди?	
Өтәч сөт нинди ди?	
Кем орлык белән генә туеп булмый ди?	

2. Төркөмнөрдө эш.

1. Төркөм.

Жөмлөлөрнө һәм расемнарнө текст эттәлегә тәртибе буенча урнаштыр.

- А) _____ сөт ярата.
Б) _____ ярма бөртекләре ярата.
В) _____ сөяк ярата.
Г) _____ кәбестә ярата.

2. Төркөм. Текстны реставрацияләү. “Мозайка”

Жөмлөлөрнө текст эттәлегә тәртибе буенча урнаштыр.

- Кем нәрсә ярата? Нәрсә тәмлерәк? – диләр икән.
- Иң тәмлесе – сөт, – ди, Песи. – Сөттән соң бер тычкан ашсаң, бигрәк тәмле була.
- Алар бәхәсләшәләр, бәхәсләшәләр – һаман бәхәсләшәләр ди.
- Бер йортта Песи белән Эт, Этәч белән Кәжә яшәгәннәр. Кич белән алар бергә сөйләшәләр икән. Сөйләшәләр дә бәхәсләшәп китәләр икән: Кем нәрсә ярата? Нәрсә тәмлерәк? – диләр икән.
- Нәрсә сөйләсәң син, – дип каршы килә Кәжә. – Менә кәбестә-ә булса икән. Иң тәмле азык – кәбестә-ә-ә, – ди, ул.
- Сөт нәрсә, ул бик сыек. Ә менә ярма бөртекләре, солы орлыгы – менә тәмле, – ди, Этәч.
- Юк, юк, – ди Акбай. – Орлык белән генә туеп булмый. Менә сөяк тәмле була.

3. Төркөм.

Мотиватор белән эш.

Хайваннар	кәбестә	солы	сөт	сөяк
песи	Х	Х	✓	Х
этәч	Х	✓	Х	Х
эт	Х	Х	Х	✓
кәжә	✓	Х	Х	Х

VI. Рефлексия.

Рефлексия «Дерево»

Украсьте дерево плодом, исходя из обозначения цвета

• Дерево знаний

- **Красный** – урок очень интересный. Мне все понравилось.
- **Желтый** – мне понравился урок, но я не со всем справился
- **Полосатый** – я со всем справился, но урок был не очень интересный
- **Зеленый** – было скучно, я ничего не выполнил

VII. Йомгаклау.

1. Бүгөнгө дөрөстө нәрсэләр эшлөдөк?
2. Дәрес башында нинди максат куйган идөк? Максатыбызга ирештекме?
Билгеләр кую.